

Vanhustyötä ennen vanhaan

Matti Lehtiö

Yhteisvastuullisuus vanhusten elinoloista näyttää ulottavan juurensa kauaksi menneisyyteen. Vailla omien jälkeläisten suomaa turvaa elämänsä vanhuudessa eläviä ihmisiä avustettiin kollektiivisesti kyläkunnan taholta. Alla julkaistavat asiakirjat ovat siitä todisteena. Kummastusta ensiksi esiteltävässä asiakirjassa sen sijaan herättää se tieto, että seurakunta kieltäytyi vastaanottamatta vapaaehtoisesti köyhille kerättyjä varoja.

Ruukin asukasyhteisö huolehti omista köyhistään ajankohdan huomioon ottaen kiitettävästi. Vuosittain järjestettävillä ruukin vuosikäräjillä jaettiin ruukkien kassoista säännöllisesti avustuksia. Rahaa tähän kassaan tuli mm valtion taholta. Samoin seppiä lunastettua kisällin- ja mestarinkirjat tallettivat he kassaan varoja, osittain omaksi ja osittain läheistensä vanhuuden varalle.

Vuorikäräjät Isossakyrössä 4.2.1760 § 14

Käräjille esittäytyi Orisbergin ruukin kirjanpitäjä Jacob Timming ja kertoi, että lasten kastetilaisuuksissa ja muulloinkin on kerätty varoja köyhille. Varoja on tarjottu Isonkyrön seurakunnalle, joka ei ole halunnut niitä kuitenkaan vastaanottaa.

Kirjanpitäjä esitti oikeuden harkittavaksi, olisiko hyvä suorittaa tällaisia keräyksiä köyhien avuksi ja sijoittaa rahat ”Apottilaatikkoon.” Laatikko varustettaisiin kolmella lukolla, joiden avaimet olisivat, yksi tehtaan johdolla, toinen jollakin vasarasepällä ja kolmas jollakin nippusepällä. Tehtaan johto pitäisi rahoista kirjaa. Rahoja jaettaessa kaikki kolme olisivat läsnä.

Vuorioikeus katsoo kohtuulliseksi, että Timmingin ehdotus hyväksytään ja vahvistetaan. Käännös Leijo Keto / Matti Lehtiön arkisto

Vuorikäräjät Isossakyrössä 4.2.1760 § 17

Saatuaan siihen luvan, edesmenneen vasaramestari Elias Claesson Hanen leski, Margaretha Hane anoi itselleen ja alaikäisille lapsilleen jotain avustusta köyhyyteensä. Koska läsnä oleva lautakunta, sekä ruukin johto antoivat hänelle hyvän arvosanan kristillisestä ja siveellisestä elämästä sekä lisäksi todistivat hänen elävän suuressa köyhyydessä, oikeus päätti, että Margaretha Hane vuosittain saisi laatikkorahoista 6 taalaria kuparirahaa aina seuraaviin vuorikäräjiin saakka, jolloin oikeus ratkaisee, voiko hän jatkossakin saada laatikosta avustusta. Käännös Leijo Keto / Matti Lehtiön arkisto

Vuorikäräjät 12.2.1778 Kimon ruukissa

Saatuaan siihen luvan, vanha ja työsuhteensa lopettanut Orisbergin vasaraseppä Anders Frögd esitti, että hän oli lapsuudestaan saakka tehnyt raskasta työtä kankivasaristossa. Ensimmäisessä 14 vuotta ja sitten Orisbergissä 31 vuotta, tullen raskaan työn takia sairaaksi ja kykenemättömäksi enää elättämään itseään työnteolla.

Koska hänen aikomuksensa on pyytää näiden ruukkien kuraattoreilta (omistajien edustaja) jotain eläkettä, anoi hän vuorioikeudelta todistusta siitä, mitä yllä oli kertonut.

Tilaisuudessa läsnä ollut ruukin isäntä Bengt Collin asiasta kuultuna todisti kuulleensa Frögdin työskentelystä mainituissa paikoissa sekä lisäksi, että hän viettää siveellistä ja rauhallista eloa. Lisäksi lautakunta ja muut läsnäolleet ruukkilaiset todistivat Frögdin työskennelleen Kimon ja Orisbergin vasaristossa sekä että hän elää suuressa köyhyydessä hiljaista eloa. Jonka todisteeksi hänelle annetaan pöytäkirjaote. Matti Lehtiön arkisto